

Személyes leadás

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	<i>IV/718-7/2015</i>
Érkezett:	<i>2015 JÚL 22.</i>
Példány:	<i>5</i>
Melléklet:	<i>db</i>
Kezelőiroda:	<i>H</i>

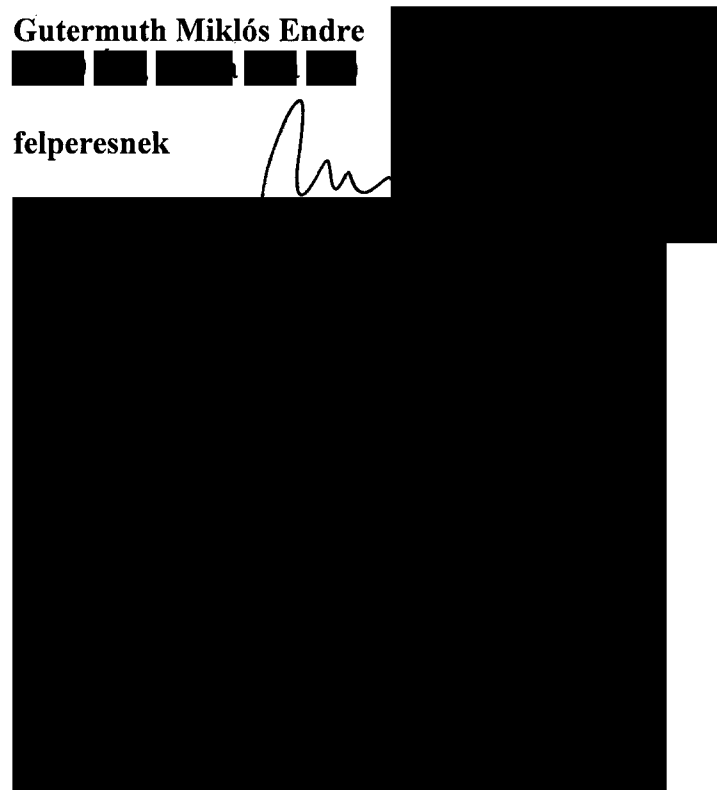
A tisztelt Alkotmánybíróság részére

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

*alkotmányjogi panasszal kapcsolatos
beadványa*

Gutermuth Miklós Endre

felperesnek

a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt
24.P.21.476/2013 ügyszámon első fokon
és a Fővárosi Törvényszék előtt
43.Pf.637.224/2014 ügyszámon másod
fokon folyamatban volt öröklési
szerződéses jogvitával kapcsolatban

Ügyszám: IV/718/2015.

Ügyszám: IV/718/2015

Tárgy: A Kúria 3/2012. számú PJE határozata alkotmány-ellenességének megállapítása, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság 24.P.21.476/2013/17. számú és a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítéleteinek megsemmisítése iránt benyújtott alkotmányjogi panasszal kapcsolatos beadvány

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] ügyfelünk, Guthermuth Miklós Endre [REDACTED] korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőiként – hivatkozással a fenti ügyszámra – a korábbiakban előadottakat fenntartva, alkotmányjogi panaszunkat az alábbiakkal egészítjük ki.

I. Jelen ügyben mind az első-, mind pedig a másodfokú bíróság arra alapította az Öröklési szerződés semmisségét, hogy:

„az öröklési szerződésben lévő [REDACTED] tanú aláírás nem tesz eleget a Ptk. 629. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti, valamint a 3/2012. Polgári jogegységi határozat előírta követelményeknek, mivel nevezett aláírása olvashatatlan”

(A másodfokú bíróság fent idézett indokolásában álláspontunk szerint elírás történt, a jogszabályi hivatkozás helyesen a régi Ptk. 629. § (1) bekezdésének b) pontja.)

Azonban sem a Ptk., sem más jogszabály nem tartalmaz és soha nem is tartalmazott olyan alaki érvényességi feltételt, miszerint az írásbeli magánvégrendeletet, illetve az öröklési szerződést aláíró tanú aláírásának olvashatónak kellene lennie.

Az alkotmányjogi panaszunk tárgyát képező öröklési szerződés aláírásakor hatályban volt Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja – hasonlóan a korábbi Ptk. azt követően is hatályos, valamint az új Ptk. jelenleg is hatályos rendelkezéséhez – e tekintetben **alaki érvényességi feltételként csak annyit követel meg, hogy az írásbeli magánvégrendeletet (és figyelemmel a Ptk. 656. §-ban, illetve az új Ptk. 7:49. § (1) bekezdésében foglaltakra az öröklési szerződést is) az örökhagyó mellett „a tanúk is - e minőségük feltüntetésével – aláírják”.**

II. Kizárólag a Kúria 3/2012 számú PJE határozatának indokolása állapít meg olyan követelményt, miszerint a végrendeletet, illetve az öröklési szerződést aláíró tanú aláírásának olvashatónak kell lennie. Ezzel – figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény szerint a Kúria jogegységi határozatai a bíróságokra kötelezőek – a Kúria új általánosan kötelező magatartási szabályt alkotott.

A Kúria a jogalanyok jognyilatkozatának a semmisségét eredményező új alaki érvényességi feltétel megalkotására az Alaptörvény alapján nem jogosult.

Az Alaptörvény (valamint a korábbi Alkotmány) értelmében a Kúria nem jogalkotó, hanem jogalkalmazó szerv, és a Kúria jogegységi határozatai nem minősülnek jogszabálynak.

Figyelemmel arra, hogy általánosan kötelező magatartási szabályt csak az Alaptörvény és jogszabály írhat elő, a Kúria új általánosan kötelező magatartási szabály (új alaki érvényességi feltétel) megalkotására nem jogosult, mert ha új kötelező magatartási szabályt alkot azzal a jogalkotó hatáskörét vonja el, és megsérti a demokratikus államberendezkedés alapját képező hatalommegosztás elvét.

Ezen túlmenően azonban megsérti az Alaptörvénynek a jogállamiságra, jogbiztonságra vonatkozó rendelkezését (B) cikk) is. Az örökgyó ugyanis a törvényben meghatározottak szerint – az ott meghatározott keretek között és feltételeknek megfelelően – szabadon és érvényesen rendelkezhet halála esetére a vagyonáról, akár végrendeletben, akár öröklési szerződésben. Jognyilatkozatának megtételéhez nincs szükség még ügyvéd, vagy közjegyző közreműködésére sem. Jelentősen sértene a jogállamiság és jogbiztonság követelményét, ha jognyilatkozata megtételéhez akár az (esetek nagy többségében) laikus örökgyónak, akár – öröklési szerződés esetén – a vele szerződést kötő félnek ismernie kellene egy közel két évtizeddel később megalkotandó jogegységi határozat tartalmát, a jogegységi határozatban meghatározott, a törvényben foglaltakhoz képest új alaki érvényességi feltételt!

A 3/2012. PJE számú Polgári jogegységi határozat rendelkező részének az első mondata („A végrendelet tanújának az okiratot **a rá jellemző szokásos módon kell aláírni.**”) még kétségtelenül csak **értelmezi** a hatályos jogszabályi rendelkezést, tehát nem állapít meg új általánosan kötelező magatartási szabályt. És így értelmezik egyébként az aláírás fogalmát döntő többségükben mindazok a személyek is, akikre ennek a rendelkezésnek a hatálya kiterjed.

Az aláírók jelentős részének a „rá jellemző szokásos módon” történő aláírása azonban nem olvasható. De – megismételjük – **sem a Ptk., sem egyéb jogszabály nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy itt nem a szokásos (vagy nemcsak a szokásos) aláírásra van szükség.**

A Ptk. úgy fogalmaz, hogy az írásbeli magánvégrendeletet (és az öröklési szerződést) „**az örökgyó mellett a tanúk is**” alá kell hogy írják. De egyáltalán **nem következik a Ptk. rendelkezéséből az, hogy az örökgyói aláírással és a tanúi aláírással szemben egymás mellett ugyanúgy (szövegszerűen is azonosan) megfogalmazott követelmények között olyan lényegi különbség lenne, amely szerint az örökgyó bárhogyan aláírhat, olvashatatlanul is, ez az általa aláírt dokumentum alaki érvényességét nem befolyásolja, viszont a tanú csak olvashatóan írhat alá, mert ha nem olvashatóan ír alá, akkor az aláírt dokumentum alakilag érvénytelen.**

Az Alkotmánybíróság több határozatában egyértelműen megállapította, hogy a Kúria az Alaptörvény alapján kizárólag a jogszabályok értelmezésére jogosult, nem láthat el jogalkotó tevékenységet, nem módosíthat, és nem egészíthet ki jogszabályt.

Az Alkotmánybíróság 70/2006. (XII. 13.) AB határozata szerint:

„.....a jogegységi határozat nem tagozódik a pozitív jogforrás-rendszerbe, Az Alkotmány 47. § (2) bekezdésének a sérelmét jelenti, ha a jogegységi határozat a jogszabály (jellemzően törvény) értelmezése helyett annak módosítását, kiegészítését tartalmazza.”

(Az Alkotmány 47. § (2) bekezdésében foglaltakat jelenleg az Alaptörvény 25. cikkének a (3) bekezdése tartalmazza.)

Az Alkotmánybíróság 23/2009. (III. 6.) AB határozata szerint:

„.....a jogértelmezés alapszabálya, hogy az csak a jogszabály tartalmának feltárását célozhatja, nem vezethet a jogszabály tartalmának módosulásával új szabály meghatározására.....Az önálló, és a bíróságokra nézve kötelező erővel bíró normatartalom megjelenése az indítványokkal érintett jogegységi határozatban azt eredményezte, hogy a Legfelsőbb Bíróság túllépte a jogalkalmazás egységét biztosító jogértelmező jogkörének az Alkotmányban meghatározott kereteit.”

III. Tudjuk, hogy – a fentiekben hivatkozott Alkotmánybírósági döntések ellenére – van olyan alkotmánybírói vélemény (például a 23/2009 (III. 6.) AB határozathoz Dr. Bragyova András alkotmánybíró párhuzamos indokolása), amely szerint nem alkotmányellenes az, hogy ha a Kúria túllép a jogértelmezésen, és jogot alkot.

Dr. Bragyova András alkotmánybíró párhuzamos indokolása szerint „Az Alkotmánybíróság nem teheti meg, hogy a bírósági gyakorlatban kialakított jogértelmezési gyakorlatot, esetleg horribile dictu a bírói jogot önmagában formai okokból (és nem alkotmányellenes tartalma miatt) nyilvánítsa alkotmányellenesnek, mondván, hogy a bíró túllent a jogértelmezésen és jogot alkotott.”

Álláspontunk szerint (és a fentiekben hivatkozott Alkotmánybírósági határozatok szerint is) az Alaptörvényből az az álláspont, miszerint a Kúria jogot alkothat nem vezethető le, sőt az Alaptörvényből éppen ennek az ellenkezője következik, vagyis az, hogy a Kúria, mint legfőbb jogalkalmazó szerv nem jogosult jogot alkotni.

Amennyiben azonban a tisztelt Alkotmánybíróság mégis úgy ítélné meg, hogy a Kúria jogegységi határozatai nemcsak jogértelmező funkciót töltenek be, hanem „quasi” jogszabálynak minősülhetnek (vagyis új általánosan kötelező magatartási szabályt írhatnak elő), akkor álláspontunk szerint az ilyen jogegységi határozatokkal kapcsolatban is alkalmazni kell azt az alkotmányossági követelményt, hogy a jogszabályok legkorábban a Magyar Közlönyben történt kihirdetésüktől (jogegységi határozat esetében a közzétételüktől) kezdődően hatályosak. Az addigi feltételeket szigorító jogszabálynak visszamenő hatálya nincs. Az egyes jogcselekményekre a megtételükkor hatályos jogot (jogszabályokat) kell alkalmazni. Ez is egyértelműen következik a jogállamiság, jogbiztonság követelményéből.

A perbeli Öröklési szerződés megkötésének az időpontjában pedig a 3/2012 számú PJE határozat még nem létezett, azt a szerződés megkötését követően 17 évvel később tették közzé a Magyar Közlönyben. Az általunk sérelmezett bírósági ítéletek alaptörvény-ellenessége tehát még akkor is megállapítható lenne, ha a jogegységi határozatok – az Alaptörvény ellenére – gyakorlatilag jogszabályként funkcionálnának.

Hangsúlyozzuk, hogy a Kúria még abban a hipotetikus esetben sem lenne jogosult korlátozni az állampolgárok való alkotmányos alapjogát, ha jogegységi határozatai a gyakorlatban jogszabályként funkcionálnának.

A tulajdonnal való rendelkezési jog – legyen az élők közötti vagy halál esetére szóló rendelkezés – a tulajdonhoz való jog részét képezi, tehát ennek sérelme a tulajdonhoz való jog, mint alkotmányos alapjog sérelmét eredményezi. **Alkotmányos alapjog pedig csak** magasabb szintű jogszabályban, vagyis az országgyűlés (mint népképviselői szerv) által alkotott **törvényben korlátozható.**

A Kúria szóban forgó 3/2012 számú PJE határozata tehát még abban az esetben is alaptörvény-ellenes lenne, ha az Alkotmánybíróság a korábbi többségi állásponttól eltérően a jogegységi határozatokat mégis jogszabályként kezelné, hiszen alkotmányos alapjog egyszerű jogszabályban nem, hanem csak és kizárólag törvényben korlátozható.

- IV. **Van olyan alkotmánybírói vélemény is** (például a 23/2009 (III. 6.) AB határozathoz Dr. Paczolay Péter alkotmánybíró párhuzamos indokolása) amely szerint **a jogegységi határozatoknak csak a rendelkező része** rendelkezik normatartalommal.

Az Alaptörvény szerint a Kúria jogegységi határozatai a bíróságokra kötelezőek. **Az Alaptörvény nem differenciál a jogegységi határozatok rendelkező része és indokolása között, tehát a jogegységi határozatok az Alaptörvény alapján teljes egészükben kötelezőek a bíróságokra.**

Ennek megfelelően a gyakorlatban a bíróságok a jogegységi határozatok indokolását éppen olyan kötelező erővel alkalmazzák, mint a rendelkező részét. A rendelkező rész megállapításait az indokolás fényében értelmezik. **A jogegységi határozatok értelmező funkciójából kiindulva az indokolás jelentősége semmiképpen sem elhanyagolható.**

Megjegyezzük ugyanakkor, hogy a jelen alkotmányjogi panaszunkkal sérelmezett bírósági ítéletek abban az esetben is alkotmányellenesek, ha a tisztelt Alkotmánybíróság mégis úgy ítélné meg, hogy a Kúria jogegység határozatainak csak a rendelkező része rendelkezik normatartalommal, indokolása a bíróságokra nem kötelező, mivel ez esetben a bíróságok gyakorlatilag egy nem létező alaki érvényességi feltétel hiányára alapozva állapították meg az Öröklési szerződés érvénytelenségét.

A fentiekben kifejtettek alapján az általunk sérelmezett bírósági ítéletek még abban az esetben is alaptörvény-ellenesek, ha a tisztelt Alkotmánybíróság úgy ítélné meg, hogy a Kúria 3/2012 PJE számú határozata nem sérti az Alaptörvényt.

Figyelemmel a III. és IV. pontokban kifejtettekre a petítumunkban foglalt kérelmek sorrendiségének tartalmi módosítás nélkül történő megcserélését tartjuk indokoltnak.

Ennek megfelelően változatlanul kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy

- az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 43. § (1) bekezdése alapján, állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítéletének – és ehhez kapcsolódóan a Budai Központi Kerületi Bíróság 24.P.21.476/2013/17. számú ítéletének – az alaptörvény-ellenességét, és határozzon annak megsemmisítéséről.
- valamint az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés a) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 37. § (2) bekezdése és 41. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a 3/2012. PJE számú jogegységi határozat harmadik mondatának alaptörvény-ellenességét, és határozzon annak megsemmisítéséről.

Budapest, 2015. július 20.

Tisztelettel,

Gutermuth Miklós Endre jogi képviselőjében

